

ZAKAR PÉTER

Szegedi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar

Bardocz János népszónok 1848-49-ben

Az 1848-as forradalom és polgári átalakulás döntő változásokat hozott a nyilvánosság kiterjesztése kapcsán. A sajtószabadság mellett, a gyülekezési szabadságot kihasználva a radikális és liberális politikusok gyakran éltek a közvetlen demokrácia, a népgyűlések eszközével is. Előadásomban egy professzionális népszónok, Bardocz János 1848/49-es tevékenységét fogom elemezni.

A fiatal katolikus pap az önvédelmi háború és a köztársaság híveként már 1848 őszén elmenekült Gyulafehérvárról, ahol a császári tiszték meg akarták gyilkolni. Pestre, majd 1849 februárjában már Nagyváradra menekült, ahol több ezer ember előtt szónokolt Windisch-Grätz rémtetteiről. Megfordult – mint hivatásos népszónok – Erdély több városában is. Kolozsváron párhuzamot vont a zsidó és a magyar nép története között. A zsidó nép elbukott, mert nem engedelmeskedett megváltójának, a magyar győzni fog, mert polgári megváltójának, Kossuth Lajosnak engedelmeskedik. Marosvásárhelyen „a szentségtelen Szent Szövetség” helyett az európai népek összefogásáról beszélt.

A szabadságharc leverését követően letartóztatták, de megszökött marosvásárhelyi börtönéből, és emigrált. Az osztrák rendőrség szerint a forradalmi párt „egyik legveszélyesebb tagja, aki képtelen megjavulni”. A kiegyezést követően hazatérhetett, de nem javult meg: haláláig a köztársasági államforma rendíthetetlen híve maradt.